

İçindekiler

Takdim 13

Masal Olanlar -Eski İstanbul'da Hayat- (1932)

1. [Eski Düğünler]

"Eski Düğünler Bir Âlemde, Haftalarca Hazırlığı, Aylarca Dedikodusu Olurdu" 17
"Her cemiyette muayyen şeref davetlileri bulunurdu. Mülkiyeden ise sadrazamın, başkâtibin..."

2. [Eski Gelin Hamamları]

"Eski Zamanın Gelin Hanımları, Hamamda Çalgı, Çengi ve Eğlenceler..." 23
"Gelin hanım soyununca arkasına sırmalı havlu örtülür, beline ipekli peştamal sarılır, çengi kolu öne düşer..."

3. [Mektebe Başlama]

"Eski Zamanda Mektebe Başlanış Nasıldı? Alay Nasıl Teşkil Edilirdi?" 29
"Talebe mektebe gönderilen lokmaları yedi. Hoca efendinin evine ayrıca bir tepsi gönderilirdi."

4. [Hacı Tehniyesi]

"Hacı Tehniyesi Nedir, Hacdan Gelenler Nasıl İstikbal Edilirdi?" 34
"Arap halayık evde pek memnuniyeti mucipti. Siyahî olduğu için dedikodusu olmazdı!"

5. Eski Kına Geceleri

“Davetliler Önde, Hediyeler Uşakların veya Hamalların Başlarında...” 39
“Kına gecesi sabahı evin halini sormayın, nereye gitsen altüst. Köpeği bağlasan durmaz...”

6. Güvey Koymaya Götürüş

“Kocasının Ayağına Öyle Bir Basış Basar ki Buram Buram Ter Döktürür!” 44
“Damat bey yüz görümlüğü ile dile gelir: Mah-ı cemalinizi görmek için duvağınızı açabilir miyim cicim?”

7. Eski Meyhane Âlemleri

“Sandıkburnu Meyhaneleri Kibarların Rakı İçtikleri Yegâne Yerdî” 50
“Tavukpazarı’ndaki büyük meyhanenin sahibi edebiyat bahislerinden çok hoşlanırdı.”

8. Görücü

“İlk Nazarda Kız Beğenildiyse Yudum Yudum İçilen Kahve
Bir Türlü Tükenmez...” 57
“Boyuna sarılışlar boşuna değildir, maksat ağzının kokup kokmadığını anlamak!”

9. Hidrellezde Niyet Çekmek

“Güze Kadar Allah Kerim! Diye Bir Âlâ Damın Kiremitlerini Okutur...” 62
“Taze saçını başını düzelterek, tepeden tırnağa süslenecek, çömleğin başında en şerefli mevkie oturacak...”

10. Hanımların Huzura Çıkışı

“Tiyatro Yatsıdan Sonra Oynanır, Bütün Locaların Hepsinin Önü Kafesli” 68
“Gülmekten kırılacak da olsan kıpırdamak kâbil mi? Tantuna gittiğin gün...”

11. Gelin Paçası

“Gelin Hanım Artık Evin İçinde Serbest Gezer, Hele Biraz Yaşını Almışsa...” 73
“Her yemiş tamam ama hani nar? Tatlı limonu da unutmuş kurdele de ensiz!”

12. Eski Doğumlar

“Tutmanın Usûl ve Erkânı Vardı. İki Okka Şeker, Kahve, Sabun, Terlik Alınır...” 78
“Ramazan bir, bayram iki, aralık üç, kurban dört, inşallah büyük tövbenin on beşine doğru...”

13. Nişan Takma Merasimi

“Büyük Hanım Besmeleyi Çekip Sepeti Açar, İçindekileri Çıkarmaya Başlar” 83
“Bütün ev halkı hediyeye gelen terliklerini ayaklarına geçirirler alesta olurlar.”

14. Odeon'da Maskeli Balo

"Sağda Sanki Bir Selâtin Meyhane Var. Rakı, Balık Kızartması, Midye Tavası..." 88
"Asta diyavolo, şimdi merkeze gidezeyim, komiser Hamdi Bey'i getirezeyim!"

15. Eski Sokak Köpekleri

"Her Köpeğin Semti Muayyendi, Birisi Sınırı Aştı mı Hemen
Kokusunu Alırlardı" 94
"Beyazıt'ınki Aksaray'ınkinden daha eyyâm görmüş, Eminönü'nünki daha
tokgözlü, Beşiktaş'ınki ise..."

16. Kurşun Dökmek

"Kem Göz İçin Dökülür, Kuruntu ve Kara Sevda İçin Dökülür, Ağrı
İçin Dökülür..." 100
"Aman yarabbi neler de var neler... Ne nazar, ne göz, ne darlık, ne sıkıntı..."

17. Eski Bohaçılar

"Bohaçacı Madamalar Başlı Başına Birer Tiptiler, Gaga Türkçe Söylerlerdi" ..105
"Kaş gözle işaretten sonra yanarır, koynundan çıkardığı kokulu, çiçekli zarfı
veriverirlerdi!"

18. Babalı Araplar

"Ağz Köpükler İçinde, Gözler Kan Çanağı, Beden Çeki Taşı,
Parmaklar Kerpeten..." 111
"Daha hırsını alamadı mı elini daldırıp en iri ateşleri avuçlar avuçlamaz haydi ağzına..."

19. Piyano Ustası Nasıl Tutulurdu?

"İki Hamalın Omzunda Piyano Köşeden Sökün Eder Etmez, Eve Girmeden..." 116
"Öyle görgülü, bilgili bir madama ki... Hele piyanosu... Kontes mi imiş ne imiş..."

20. Eski Skating Palas

"Durup Dinlenmeden, Bir Sandalyeye İlişip Biraz Nefes Almadan Devran..." 121
"Winter Palas'ta onda varyete numaraları başlardı, buranın müdavimlerine gelince..."

21. Şeyhülislâm Kapısında Nafaka Davası

"O Kokuşmuş Deryaya Karı Üstüne Evlenmeyi Bir Göstereyim!" 127
"Nikâhlı karıma neyin nafakasını verecemişim? Gelsin yanımda otursun efendim!.."

22. Eski Fesler

"Narçeçeği Fes Saraya Ubudiyeti Mücerrep Olanlara Mahsustu!" 132
"Koyu renkte, vişne çürüğü kalıpsız, boyu kısa hafiflikte kuş gibi olanlara gelince..."

23. Eski Arabalar

“Küfür, Kırbaçla Araba Sürüklenir, Fakat Çok Geçmeden Zıncı Der Dururdu...” 137
“Çeyrek yerine mecediyeyi gözden çıkararak numarasız arabaya biner, yan gelir, kurulurdu.”

24. Enstitütris Nasıl Tutulurdu?

“Ayağını Ayağının Üstüne Atmış, Yanına Matmazelini Çekmiş Durmadan Fanfin...” 142
“Amcası Brezilya’da, dayısı Şanghay’da, biraderi Acemistan’da... Kendisi de dünyanın her köşesini görmüş!..”

25. Eski Harem Ağaları

“Konaklarda Debdebenin Tamam Olması İçin Behemchal Harem Ağası Lazımdı...” 147
“Ekseriyeti boyca uzun, cüssece hafif, çok kıskanç, hiddetli ve elti hanım kadar alıngandı!”

26. Bazı Eski Seyir Yerleri

“Velefendi, Çırpıcı Çayırıları, Bakırköyü’nün Bağlar Arası Mesiresi...” 152
“Dudak ısırarak, göz süzerek sigaralarının külünü silkerek envai işaretlerde bulunulurdu.”

27. Gene Bazı Eski Seyir Yerleri

“Beykoz, Sarıyer, Göksu Âlemleri, Göksu Deresinde Sandalla Piyasa...” 157
“Sarıyer’e gitmenin usûl ve erkânı vardı. Behemchal sardalya, kaşar peyniri, turşu alınacak...”

28. Eski Eğlenceler

“Konaklardaki Saz Âlemleri, Orta Oyunları, Karagöz Oynatmak...” 162
“Üsküdar’da Aziz Mahmud Efendi Dergâhı minaresinden verilen salâ Beşiktaş’tan işitiliyor.”

29. Eski Kadın Kıyafetleri

“Dallı Satenlüks Açık Renk Elbise, İpekli Dantelelerle Süslü Yakalar...” 167
“Şimdiki uzun ökçeler daha meydanda yoktu. Maamafih mutavassıt ökçelerden bile şikâyet edilirdi.”

30. Eski Erkek Kıyafetleri

“Yazın Beyaz Yelek Sof Ceket, Kışın Siyah Ceket veya Redingot...” 173

“Dört parmak eninde aletötür yakalık, kabuk gibi kravat, üstünde pırlanta iğne...”

31. Kâğıthane’de Mekteplilere Kuzu Ziyafeti

“Sadabad’a Varılınca, Yorgunluk Soluğu Alınmadan Derhal Sofralara Oturulurdu.” 179

“Ziyafetlerden sonra her mektep tarafından kasideler okunması mutaddı.

Kasidelerden sonra oyunlara sıra gelirdi.”

32. Eskiden Kaleme Nasıl Gidilirdi?

“Vücut-ı Beşer Denilen Nüsha-i Kübranın Nâzımı Mide Olduğuna ve Âlâmımızın...” 185

“Refikânın dadısı Zarafet Bacı bir yalancı dolma tabh eylemişti. Derken bizim tevessü-i mide ayaklandı...”

33. Eski Meraklılar

“Paşa, Ev Halkına Üç Defa Sorar: Yatalım mı, Yatalım mı, Yatalım mı?...” 191

“Kış geldi mi sobalı, mangallı, tandırlı odasına çekilir, kapısının eşiğini atlamaz; bahar gelince...”

34. Eski Meczuplar

“Püskülsüz Fes, Fesin İbiğinde Sarımsakla Mavi Boncuk, Kısa Entari...” 197

“Guguk kelimesini duyar duymaz çileden çıkar, avaz avaz sövüp saymaya başlar...”

35. Eski Kayık Yarışları

“Öğleye Doğru Susuzluk ve Haraet Başlar, Dudaklar Kurur, Dil Çıkar...” 203

“Göz artık bir şey görmez, karşıdaki dildâdeyi bile bir kaşık suda boğacağı gelir...”

36. Eski Bayram Yerleri

“Başlıyor, Başlıyor... Asker Çocuk Kırk Para, Başıbozuk İki Kuruş...” 210

“Bayram bitip bayram yerlerinde aksata encama erince eczanelere gün doğardı...”

37. Eski Niyet Kuyuları

“Kapkaranlık Bir Yol, Biraz İlerleyince Çember Gibi Bir Noktaya Gelinir...” 216

“Amanın a dostlar, bizimkini gözlerimle gördüm, yanında kertenkeleye benzeyen bir şey...”

38. Eski Mahalle Baskınları

“Tu, yazık... Mahallenin Delikanlıları Ölmüş De Haberimiz Yok...” 223

“Daha ötesi var mı? Allah’ın emriyle alıyorum. İmam Efendi, sen nikâhımızı kıy, bu zatlar da şahit olsunlar.”

39. Eski Mirasyediler

“60 Sene Dükkânında Peynir Simit, Evinde Kuru Fasulye ve Papara...” 231

“Tek atlı bir brik ile bakla kırnı bir binek beygiri, arkasında bir çift yağız koşulu fayton...”

40. Eski Göztepe

“İstasyon Solunda Her Bucağı Taflanlı Gazino, Sağında Kudema Kahvesi...” ...237

“Seccadesini, cicimini kapam hanımlar camii bulunduğuy tarlaya pıtrak gibi yayırlar...”

41. Eski Caddebostanı ve Suadiye

“Arkalarda Tiril Tiril Markizetten Renk Renk Elbiseler, Kollar Açık...” 243

“Suadiye civarına o zamanlar Domuzdamı derlerdi. Ne in vardı, ne de cin...”

42. Eski Ev İlaçları...

“Sümüklü Böcekler Toplanıp, Havanda Dövülecek; Su, Şeker, Limon Konulacak...” 249

“Taze gübre üzerinde bir arpa alınıp arpacak onunla kırkkanıp arpa metruk bir kuyuya atılacak!”

43. O Zamanın İdmancılıkları

“Trapez, Barfiks, Paralel, Gülle, Kılıç Kalkan, Tulumba Kaldırmak...” 256

“Futbolun adı olmadığı gibi tenis raketini gören yelpaze zannederdi!”

44. Nasıl Baştan Çıkılırdı?

“Fi Tarihinde Geçen Bir Macerayı Kahramanı Nasıl Anlatıyor?” 262

“Yarın gece alaturka dörtte bana geliniz. Ama anlıyor musunuz? Tek başına...”

45. 75 Sene Evvelki Bir Sünnet Düğünü

“Bir Paşa Mütemadiyen Soruyordu: Nasıl Çok Eğlenceli Değil mi?” 268

“Boğazın her iki sahilindeki yollar donanmıştı, her taraftan fişekler havalanıyordu...”

46. 75 Sene Evvel Fuat Paşa Yalısında

“Gölgeli Set Bahçeler Çok Ferah Verici, Sanki Birer Dünya Cenneti...” 274
“Kayınpederi kendisinden bahsettikçe genç kadın kızarıyor mahcup mahcup önüne bakıyordu”

47. Eski Bir İstanbul Konağını Ziyaret

“Ellerinde Sazları bulunan Altı cariyeye İçeriye Girdi. Bağdaş Kurdular ve...” 279
“Çok geçmeden çalgı canlandı, birkaç güzel kız zilleri şakırdatarak raksa başladılar...”

48. 75 Sene Evvel Beyoğlu...

“İki Meşhur Eğlence Yeri Vardı, Bunların İkiisi de Birer Mezarlıktı!...” 284
“Bir adım önümüzdeki bir binek atının kuyruğu, arkanızda başka bir hayvan, biraz ötede bir eşek...”

49. 75 Sene Evvelki Sultan Düğünleri

“Damatları Sadrazam Yaverlerinden Biriyle Üç Nadide At Temsil Ediyordu!...” 289
“Nihayet sıra hediyelere geldi. En önde sırma işlemeli sandıklarla dolu iç araba...”

50. 57 Sene Evvelki Sefaret Resm-i Kabulleri

“Bir Yanda Mavi Salon, Öte Yanda Kırmızı Renkte Yıldızlı Taht Salonu...” 294
“Paşa sefereye demiş ki: Paranız var, hürsünüz niçin kendiniz raks ediyorsunuz. Eğer benim hatırım için ise...”

51. 75 Sene Evvel Bir Ziyafet

“Ellerinde, Üzerlerine Kumaşlar Örtülü Sahanlar, Bir Köle Kafilesi Sökün Etti...” 299
“Biraz ilerimizde ahenk başladı. 10, 12 kadar sazende halka olarak yüksek sesle şarkılar okuyordu.”

52. 75 Sene Evvelki Kapalı Çarşılar

“Ludoviç Çarşının Padişahı Mertebesinde idi, Dehşetli Serveti Vardı.” 304
“Mısır Çarşısı'na girer girmez sinirleri gevşeten bir koku insanı sarhoş ediyor.”

53. 75 Sene Evvelki Yangınlar

“Yangın Bütün İstanbul'u Harekete Getirir, Herkes Yangın Yerine Koşardı” 309
“Bereket evlerde eşya az, dört beş hamallık... Evlerin de kıymetleri yüksek değil...”

54. [Eski Vezirler]

“75 Sene Evvelki Vezirler; Fuat, Âli Paşalar; Madrid Sefirliği” 314

“Vereceğiniz para ile yollar yapılacak fakat bu yollardan nereye yürüyeceğiz biliyor musunuz? İflasa...”

55. Eski Osmanbey Gazinosu

“Şişli’de Osmanbey Namıyla Maruf Olan Semtin İsmi Nereden Geliyor?” ...319

“Allah Cemile’ye de Necibe’ye de ses vermiş. Muhrik mi muhrik, tesirli mi tesirli...”

56. Eski Yüz ve Vücut Tuvaletleri

“101 Derken Bir Kenarından Tutup Pazıya Kuvvet ‘Şarrk!’ Diye Sökülecek...” 324

“Pek eski zamanlarda da şimdiki gibi kaşlar cımbızla inceltildi.”

57. [Rica İçin Konağa Gitmek]

“Abdülhamid Devrinde Ekâbirden Birinin Konağına Ricaya Gidiş...” 331

“Damadım Hüseyin köleleri 12 senedir Şap Denizi’nde, Şevketnüma gambotunda, kerime cariyeleri...”

58. [Eski Paşalar I]

Eski Paşaların Bazı Merakları, Garip Tabiatları ve Hususiyetleri 336

“Başında takke, önünde dikiş makinesi, makas, santimetre, biçki patronları...”

59. [Eski Paşalar II]

Eski Paşaların Bazı Merakları, Garip Tabiatları ve Hususiyetleri 343

“Döşeme tahtasından tavanına kadar her taraf saat... Bir defa saat başı vurdu mu...”

Dizin.....349